

Kunnskapsdepartementet
v/forsknings- og høyere utdanningsminister Aasland
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår sak nr 255/12 BA

Arkivnr: 110 Deres ref:

Dato:29.02.2012

STATSBUDSJETT 2013 - INNSPILL FRA NORSK TJENESTEMANNSLAG

En medvirkende årsak til at Norge som nasjon klarte seg forholdsvis bra gjennom den internasjonale krisen utløst av finanskapitalens frie spillerom er den høyt utdannende befolkningen, samt forskningens bidrag til produktivitet, innovasjon og kompetanse. Derfor bør bevilningene til forskning og utdanning styrkes vesentlig for å bidra til at vi i framtidens står best mulig rustet til å motstå kriser som vil komme.

Regjeringen har fortsatt en lang vei å gå før målene i Soria Moria II kan oppfylles. NTL vil derfor kommentere potensialet for forbedringer i statsbudsjett for 2013 innen for KD sitt område.

Universiteter og høyskoler

Selv om den samlede nominelle bevilgningen til FoU-området øker, fortsetter utarming av universitetene og høyskolene ved at presset på basisbevilgningen blir stadig større. Dette går utover den frie grunnforskningen. Konsekvensen er dårligere arbeidsvilkår for de ansatte ved lærestedene. Grunnforskning er en særdeles viktig aktivitet ved universiteter og høyskoler. Basisbevilgningen må derfor opp på et nivå hvor denne utgjør minimum 80 % av inntektene til universiteter og høyskoler for 2013. Midler til fri forskning initiert av forskerne selv er en svært viktig motvekt mot all programforskningen. Det er likevel langt igjen til at norsk forskning finansielt er på et optimalt nivå.

En opptrapping av antall studieplasser må følges opp med en satsning på flere vitenskapelige stillinger, samt bygg og vedlikehold slik at universitetene og høyskolene kan rustes til å møte utdanningsbølgen uten å gå på akkord med utdanningskvaliteten.

Stortinget har gjort vedtak om samlokalisering av Norges veterinærhøgskole, Veterinærinstituttet og Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås. Dette må følges opp med nødvendige bevilgninger slik at intensjonen i Stortingets vedtak kan realiseres.

Universitetene er storforbrukere av midlertidige tilsetninger, utover lovhjemlede stipendiat og Post.doc-stillinger. Dette gjelder både administrative, tekniske og vitenskapelige stillinger. Det er alt for mange som blir gående i årevis på kortvarige kontrakter, ofte knyttet til eksternt finansierte prosjekt. Arbeidsgiveransvaret blir derfor utydelig. NTL mener at det ikke er ønskelige at statlige virksomheter benytter midlertidig tilsetning oftere enn andre virksomheter. For den enkelte tilsatte er midlertidig tilsetning en svært uheldig situasjon. NTL har derfor store

forhåpninger til oppfølging av "Rapport om bruk av midlertidig tilsetning i universitets- og høyskolesektoren" datert 2. november 2010.

NTL mener at den individuelle forskningsretten igjen må tariffestet gjennom avtaler mellom tjenestemannsorganisasjonene og staten. Innholdet i den individuelle forskningsretten må tilpasses ulike institusjoners og miljøers egenart, men også dette må løses i forhandlinger, ikke individuelt.

Forskningsinstituttene

Det er positivt at det i inneværende år ble foreslått en økning av basisbevilgningene til de samfunnsvitenskapelige instituttene og for miljøinstituttene. Men det er ingen økning i bevilgningene til de teknisk- industrielle instituttene. Dette er bekymringsfullt. Formålet med basisbevilgningen er å bidra til å bygge og vedlikeholde høy og langsiktig kompetanse på prioriterte områder. Slik sett burde det være en sentral del av norsk forskningspolitikk at basisbevilgningene til alle forskningsinstitutter økes og blir vesentlig høyere enn i dag. NTL mener basisbevilgningen må være høyere enn hva de er i dag og at basisbevilgningen ikke skal være resultatbasert.

NTL er skuffet over at Regjeringen ikke følger opp tidligere signaler om å styrke forskningsinstituttens posisjon, særlig i økonomiske nedgangstider. Dette blir ytterligere dramatisk fordi vi nå står midt oppe i en situasjon hvor betydningen av forskning og utvikling er større enn noensinne. Spesielt burde satsningen på forskning og utvikling i fornybar energi og miljøforskning vært langt større.

Internasjonale sammenligninger viser at en mindre del av nasjonalproduktet (BNP) brukes på forskning i Norge enn i land det er naturlig å sammenligne oss med. Den siste FoU-statistikken for 2010, viser at 1,70 % av BNP ble allokert til forskning i Norge dette året, en nedgang fra 1,80 % i 2009. BNP-andelen i Norge er den klart laveste i Norden, der alle de øvrige nordiske landene lå over 3 prosent av BNP i 2010. Regjeringen har i Soria-Moria II erklæringen forpliktet seg til å øke forskningsinnsatsen til 3 % av BNP, men de har ikke sagt fra hvilket år. Regjeringen foreslo i budsjettet for 2012 ikke nok midler til å kunne realisere noe i nærheten av dette. Inkludert Skattefunn-ordningen tilsvarer anslaget for den offentlige finansierte FoU- bevilgningene på om lag 0,91 % av BNP i 2012. Målet på 3 % av BNP virker svært ambisiøst og har vært et mål i mange år utenat det har blitt oppfulgt med en konkret satsning på forskning.

Det ble øremerket 26 millioner kroner for å øke deltakelsen fra forskningsinstituttene i EUs forskningsprogram i statsbudsjettet for 2012. Dette var positivt og det bør bli bevilget tilsvarende øremerkede midler i 2013.

Regjeringen har uttrykt bekymring for at næringslivet i Norge ikke satser nok på forskning, noe de har rett i. Men etter vår vurdering er Regjeringen de nærmeste til å ta ansvaret for denne manglende forskningsinnsatsen i Norge. I stedet for å legge skylden på næringslivet år etter år, kan Regjeringen øke det offentlige bidraget til forskning. Da ville man gått foran med et godt eksempel.

NTL er kjent med at Helseforetakene og NRK tidligere ble kompensert for økte fremtidige pensjonsforpliktelser (i Statens pensjonskasse) som følge av overgang til ny regnskapsstandard, men det samme er ikke gjort for våre virksomheter i samme situasjon. NTL opplever at forskningsinstitutter melder overgang fra ytelsesbaserte pensjonsordninger til

innskuddspensjoner. Dette gir de ansatte dårligere pensjonsavtaler. Det er liten tvil om at utviklingen drives av regnskapsreglenes krav om at bedriftene må avsette egenkapital til mulig fremtidige økninger i pensjonspremiene. Statsbudsjettet for 2013 må derfor avsette midler til de forskningsinstituttene som er tilmeldt Statens pensjonskasse slik at disse er i stand til å ivareta sine pensjonsforpliktelser.

Studiestøtten

NTL registrerer at studiestøtten øker noe, men det ligger ikevel langt fram til målet om å gjenreise heltidsstudenten. Stipenddelen av støtten må gradvis økes, og tidligere inngåtte studielån avskrives parallelt. NTL krever en politisk styrkt, lav rente på studielån. Samtidig forutsetter NTL at studiestøtten utvides til 11 måneder i året.

Statens lånekasse for utdanning

NTL er svært bekymret for situasjonen i Statens lånekasse for utdanning, som er midt inne i en større fornyelse, både på den tekniske side (IKT) og rent organisatorisk. For å kunne gjennomføre dette på en hensiktsmessig måte er det nødvendig med en styrkning av Lånekassens økonomiske situasjon i statsbudsjettet for 2013.

Lånekassen er ikke kompensert for de økte utgiftene til pensjonsinnbetaling i Statens pensjonskasse. Dette etterslepet utgjorde for 2010 og de to forutgående år 9,4 millioner kroner. Dette etterslepet må dekkes opp i statsbudsjettet for 2013.

Studentboliger

Det er fremdeles stor mangel på studentboliger ved de fleste læresteder. Universiteter og høyskoler skal gi studietilbud til studenter fra hele Norge og tar også imot mange studenter fra utlandet. NTL er særlig glad for at bygging av studentboliger er satt høyere på regjeringens dagsorden og vi forventer at det følges opp med nødvendige økonomiske rammer. Flere studentboliger kan virke prisdempende på leiemarkedet i byer med stor studentpopulasjon. Det er også et tiltak ut i fra et samfunnsøkonomisk perspektiv da det kan bidra til økt sysselsetting i bygningssektoren.

Livslang læring

NTL har ett todelt syn på livslang læring. På den ene siden er det viktig å støtte opp under målrettede tiltak for voksne med svake ferdigheter i lesing, skriving, regning og IKT. På den annen side savner vi at Regjeringen legger til rette for fullføring av etter- og videreutdanningsreformen. Vi minner om at også universitets- og høyskolesektoren har svært mange ansatte som ikke har høy utdanning. Styrking av mulighetene til etter- og videreutdanning både i form av formell og ikke-formell læring for ansatte i sektoren er viktig.

Universitetsmuseene

Forskning ved universitetsmuseene har kommet inn som et hovedmål under Forskningsrådet. Det er viktig for universitetsmuseene. Derfor er det skuffende at Kunnskapsdepartementet ikke følger opp NOU-en om universitetsmuseene; "Tingenes tilstand" med konkret bevilgning for sikring av de vitenskapelige samlingene. Departementet gir universitetene beskjed om å prioritere dette, men øremerkete midler til sikring og bevaring av samlingene er viktig for at samlingene kan gjøres fysisk og digitalt tilgjengelig.

NTL ber om at følgende må på plass i statsbudsjettet 2013:

1. En styrking av budsjettene til universitetene, høyskolene og forskningsinstituttene
2. Økt satsing på grunnforskning i form av økt basisandel og frie prosjektmidler
3. Flere faste stillinger for å redusere midlertidigheten i sektoren
4. Lånekassen må tilføres nok midler til å gjennomføre politisk vedtatte omstillinger
5. 11 måneders studiestøtte

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

Anita Busch

Berit Asker